

Cryptologisch

Oefenboek voor cryptische taalvaardigheid

Wouter de Vlugt



Kinheim

Veel mensen hebben plezier in denkwerk-spelletjes.

Je kent die spelletjes wel : kruiswoordpuzzels, woordzoekers, doorlopers, enz.

Maar helaas . . . , veel mensen worden afgeschrikt door cryptogrammen.

Dat is echt jammer, want crypto's oplossen is juist heel interessant denkwerk.

Crypto betekent: geheim of verborgen

Gramma betekent: letters of woord

Een cryptogram betekent dus eigenlijk geheimtaal. Je kunt ook zeggen: verborgen woord.

Een cryptogram is een kruiswoordraadsel, waarin iedere woordomschrijving op zichzelf al een puzzel is.

Een cryptogram oplossen, is dus eigenlijk het vinden van het verborgen woord

Voor het vinden van dat verborgen woord, heb je een sleutel nodig.

Maar welke? Want er zijn meerdere sleutels, die soms wel passen, soms niet .

De vraag is daarom steeds: Welke sleutels passen op deze cryptische omschrijving?

Voor het vinden van de juiste sleutels moet je logisch denken. En soms juist niet.

Is dat logica ? Ja zeker, CRYPTO LOGICA, cryptologisch.

In dit boek willen we je leren de tien meest voorkomende sleutels te gebruiken.

En we weten het zeker.....

als je nog slimmer wilt worden,

als je van denkwerk-spelletjes houdt,

als je een doorzetter bent,

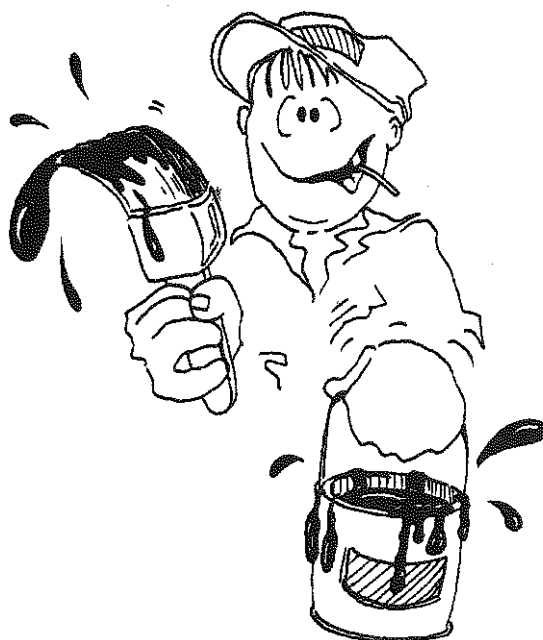
als je handig met taal bent

dan word ook jij vast een enthousiaste crypto-grammer.

Cryptologisch toch

Ik wens je veel plezier en veel succes,

Wouter de Vlugt



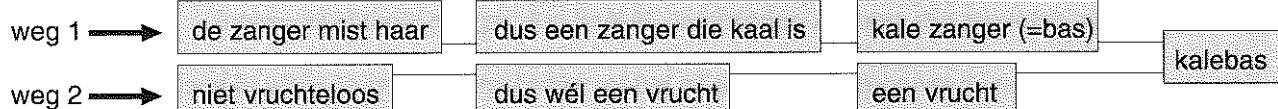
1 De eerste sleutel: twee wegen

Wat je moet weten:

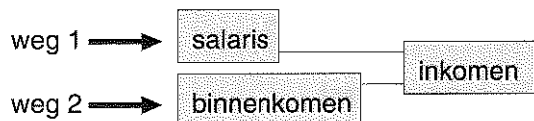
Bij cryptogrammen horen omschrijvingen. In zo'n cryptische omschrijving staan meestal twee aanwijzingen naar het woord dat je moet invullen. Daarom gebruiken we deze sleutel: *twee wegen*, want we komen op twee manieren bij hetzelfde verborgen woord.

Een paar voorbeelden:

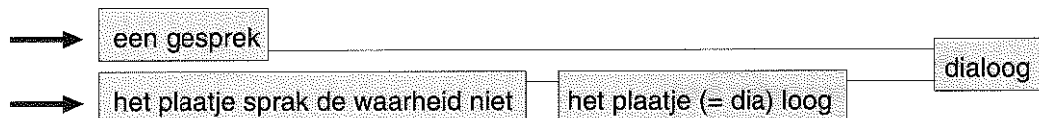
Voorbeeld 1: De cryptische omschrijving = *De zanger mist haar, niet vruchteloos* (7 letters)



Voorbeeld 2: *Met dit salaris moet je binnenkomen* (7)



Voorbeeld 3: *Tijdens het gesprek, sprak het lichtplaatje de waarheid niet*(7)

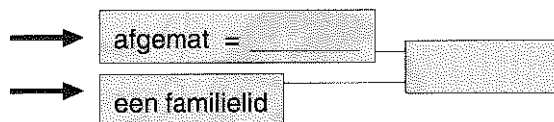


Voorbeeld 4: *Hij houdt de betrekking schoon*(9)

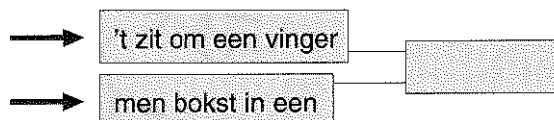


Probeer nu zelf de volgende cryptogrammen op te lossen

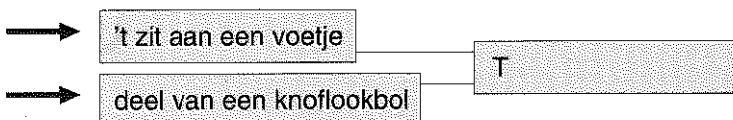
Oefening 1: *Afgemat familielid* (3 letters)



Oefening 2: *Om een vinger en een bokswedstrijd* (4 letters)



Oefening 3: *Zit dit aan een voetje van een knoflookbol?* (7)



Oefening 4: Beroemd worden door T.V.-reclame (4)

→ beroemd? dan ben je een ...

→

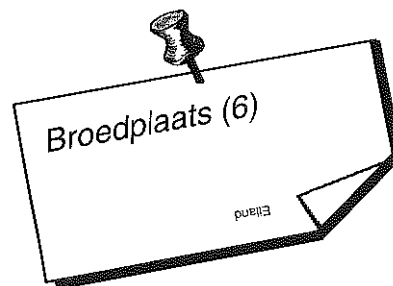
Oefening 5: Speur gemakkelijk met deze schijnwerper (9)

→ speur = zoek

→ gemakkelijk =

→ een schijnwerper

zoek



Oefening 6: Aan de kust blijf je steken (8)

→ 't is aan de kust

→ blijven steken / vastzitten

Oefening 7: Hardlopers zijn fietsers (7)

Oefening 8: Kunstwerk op de televisie (5)

Oefening 9: Een vliegtuig doet het in alle staten (6)

Oefening 10: Elektrisch water (6)

Begrijp je deze? Werken met je fikken (12)

handenarbeid



Bedenk nu zelf een cryptogram

Cryptische omschrijving: _____

→

→

tafels

Cryptische omschrijving: _____

→

→

Cryptische omschrijving: _____

→

→

2 De tweede sleutel: anagram

Wat je moet weten:

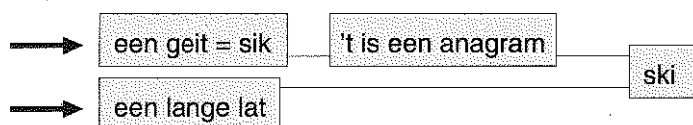
Het woord dat je moet vinden, zit bij een **anagram** in de omschrijving verstopt. De letters van dat woord zijn dan meestal door elkaar gegooid, (om het goed te verstoppen.) Om je er op te wijzen dat het een *anagram* is, staat er soms in de omschrijving: verdraaid; andersom; weer terug; (het woord moet je dan van achteren naar voren lezen)

Enkele voorbeelden:

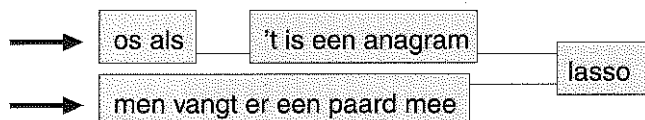
Voorbeeld 1: *Het gebakje dat op moest (7)*



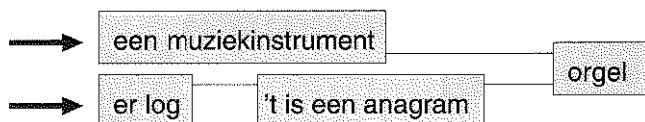
Voorbeeld 2: *Een geit op een lange lat (3)*



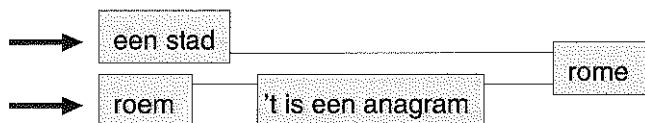
Voorbeeld 3: *Zowel een os als een paard vang je ermee (5)*



Voorbeeld 4: *Het muziekinstrument ziet er log uit (5)*

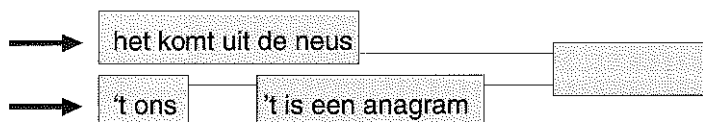


Voorbeeld 5: *Deze stad kreeg veel roem (4)*

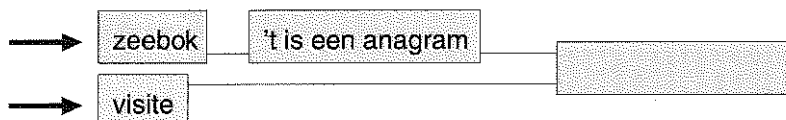


Probeer nu zelf de volgende cryptogrammen op te lossen.

Oefening 1: *Komt 't ons de neus uit? (4)*



Oefening 2: *Een zeebok op visite (6)*



Oefening 3: *Als 'k Mia drop geef (7)*

→ als 'k Mia → 't is een anagram → s

→ een soort drop

Oefening 4: *Ik kies om Groenlander te worden (6)*

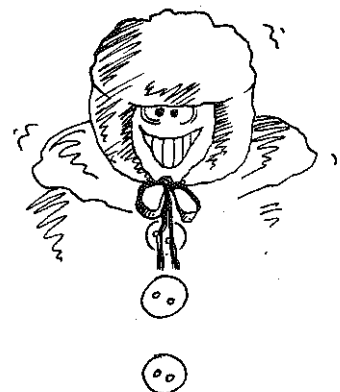
→ kies om → 't is een anagram →

→ bewoner van Groenland

Oefening 5: *Lucht van een dame (4)*

→ lucht →

→ dame → 't is een anagram →



Oefening 6: *Een KLAS is traag (4)*
Aanwijzing: Welk dier is traag ?

Oefening 7: *De OBER werkt op het land (4)*

Oefening 8: *OT RAAST NU door de ruimte (9)*

a

Oefening 9: *TIL ER niet zo zwaar aan als de inhoud (5)*

Oefening 10: *Oké, hij geeft melk (3)*

Oefening 11: *Teel het in uw handen (4)*

Oefening 12: *'k Leg u uit wat voorspoed is (5)*

g

Oefening 13: *Het duo is op leeftijd (3)*

Oefening 14: *Ik stop met werken bij de PTT (4)*

Oefening 15: *Voor het zangspel was opa er al (5)*

Begrijp je deze? *Het stel draait om een vreemde taal (4)*

lets

Geef mij de omlijsting maar terug (4)

raam



Maak nu zelf een cryptogram:

Cryptische omschrijving: _____

→

→

klok

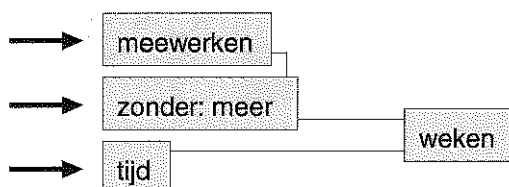
3 De derde sleutel: met-niet-zonder-geen

Wat je moet weten:

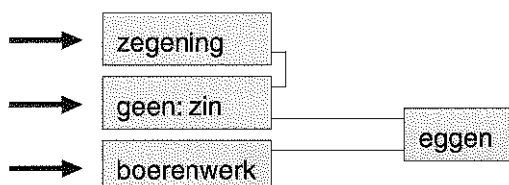
Het kan gebeuren dat je woorden niet aan elkaar moet plakken, maar juist van elkaar moet aftrekken. Om je aan die sleutel te herinneren, staan er vaak aanwijzingen in de cryptische omschrijving, zoals: **niet, zonder, geen, min, eraf**, e.d.

Enkele voorbeelden:

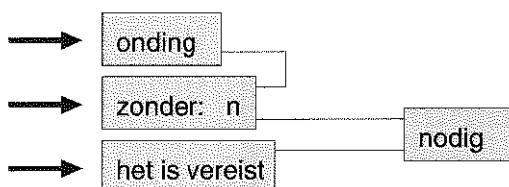
Voorbeeld 1: *Het meewerken moet zonder meer tijd kosten (5)*



Voorbeeld 2: *Heeft zegening geen zin bij het boerenwerk (5)*



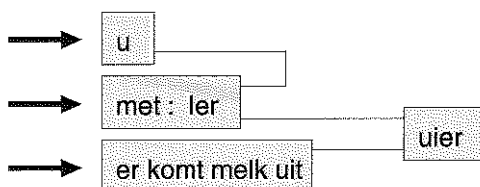
Voorbeeld 3: *Dat onding is vereist zonder n. (5)*



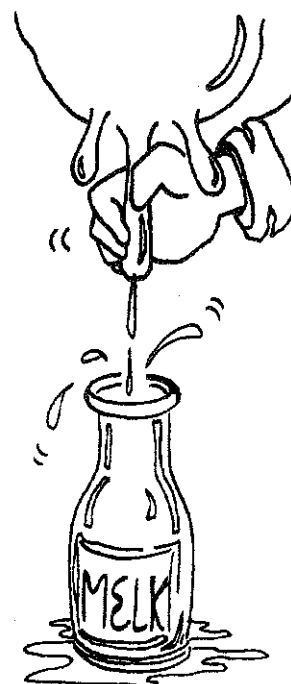
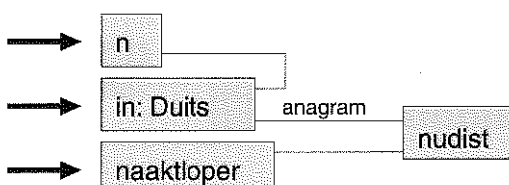
Wat je moet weten:

Maar . . . , in plaats van *zonder, geen, eraf*, kan uiteraard het tegenovergestelde ook voorkomen: **met, en, in, erbij, plus** e.d.

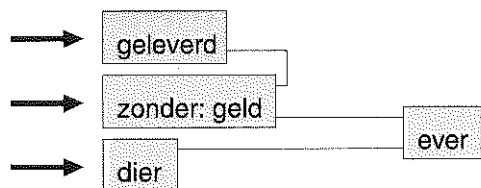
Voorbeeld 4: *Er komt melk uit als u met een ler gaat (4)*



Voorbeeld 5: *Wat 'n naaktloper in 't Duits (6)*

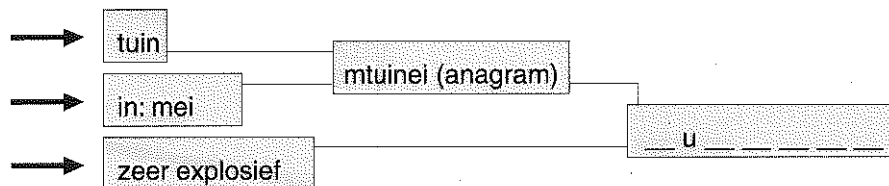


Voorbeeld 6: *Dier dat geleverd wordt zonder geld (4)*

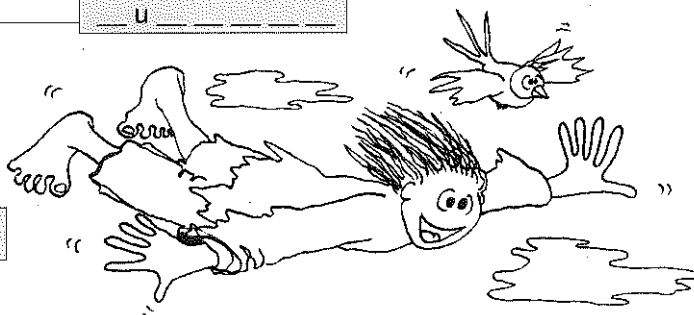
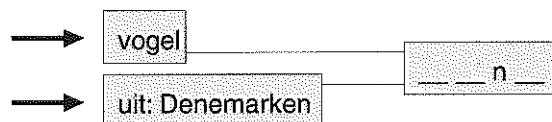


Probeer nu zelf de volgende cryptogrammen op te lossen:

Oefening 1: *De tuin in mei is zeer explosief (7)*



Oefening 2: *De vogel komt uit Denemarken (4)*



Oefening 3: *Munt die u uit de luiër haalt (4)*

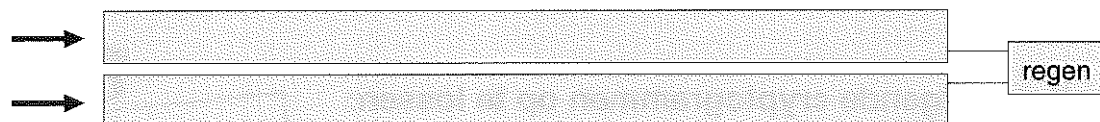
Oefening 4: *Ik kom spoedig uit Drachten (3)*

Oefening 5: *Eerste man in Amsterdam (4)*

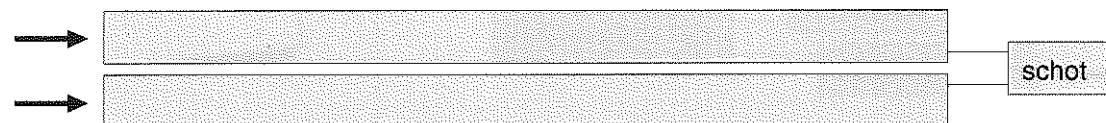


Bedenk nu zelf drie cryptogrammen:

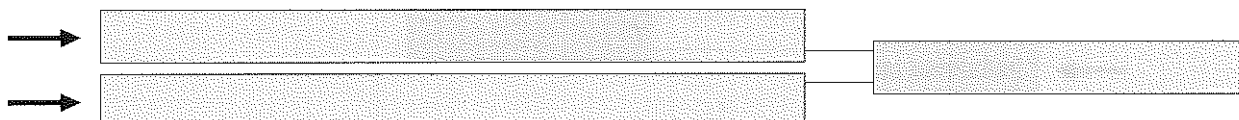
1. Cryptische omschrijving: _____



2. Cryptische omschrijving: _____



3. Cryptische omschrijving: _____



4 De vierde sleutel: toposleutel

Wat je moet weten:

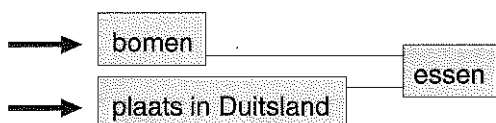
Het verborgen woord is soms afgeleid van bijv. plaatsen of rivieren in een bepaald land. (**Topografie**). Om je aan deze sleutel te herinneren, staat dan de naam van dat land in de cryptische omschrijving. Soms wordt ook een woord uit de taal van dat land bedoeld.

Enkele voorbeelden:

Voorbeeld 1: Rode rivier in Duitsland (4)



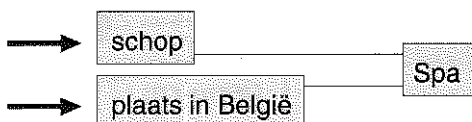
Voorbeeld 2: Bomen die je in Duitsland aantreft (5)



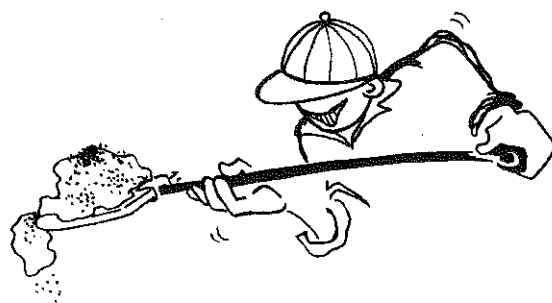
Voorbeeld 2: De wetten van Overijssel (6)



Voorbeeld 4: Ik schop je in België (3)

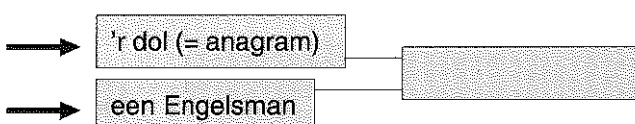


Voorbeeld 5: Wat is er loos in Noorwegen? (4)

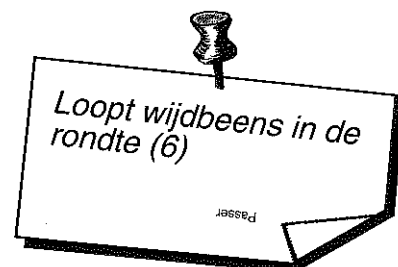
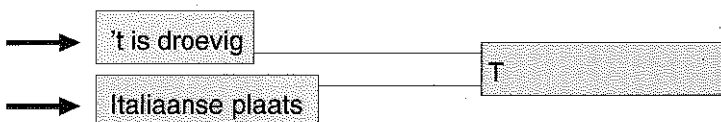


Probeer zelf de volgende cryptogrammen op te lossen:

Oefening 1: De Engelsman, ik ben 'r dol op! (4)

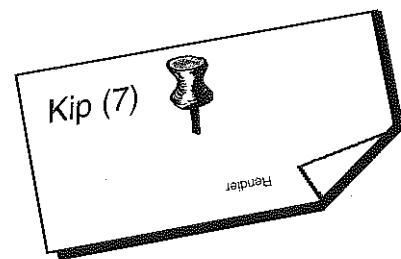


Oefening 2: Het is droevig gesteld in deze Italiaanse plaats (6)



Oefening 3: *Bader in Noord-Brabant (5)*

- bader ('t is een anagram) _____
- plaats in Noord-Brabant _____



Oefening 4: *De kampen in Overijssel (8)*

- de kampen (anagram!) _____ p
- plaats in Overijssel _____

Oefening 5: *Er woont 'n rog in Drente (4)*

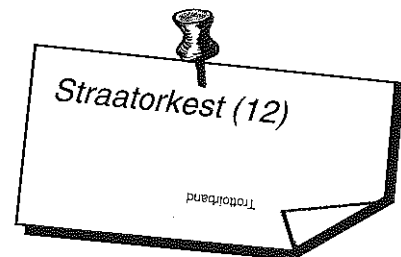
- _____
- plaats in Drente _____

Oefening 6: *Italië doet me geen moer (4)*

- _____
- _____

Oefening 7: *De bestuurder in Venetië doet het goed (4)*

- _____
- bestuurder van Venetië _____



Bedenk nu zelf drie cryptogrammen:

1. Cryptische omschrijving: _____

- _____
- _____
- bergen

2. Cryptische omschrijving: _____

- _____
- _____
- doorn

3. Cryptische omschrijving: _____

- _____
- _____

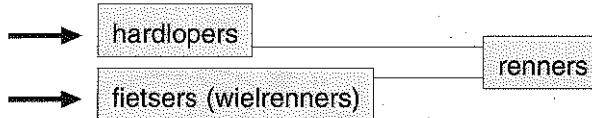
5 De vijfde sleutel: de dubbelslag

Wat je moet weten:

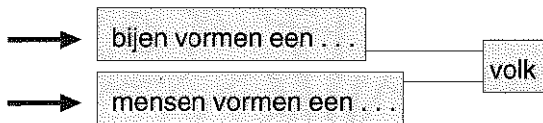
Het komt regelmatig voor dat er in de omschrijving twee (of meer) begrippen voorkomen die naar één woord wijzen dat ze samen gelijk hebben (dubbel hebben).

Enkele voorbeelden:

Voorbeeld 1: Hardlopers en fietsers (7)



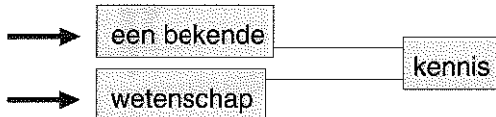
Voorbeeld 2: Bijen mensen (4)



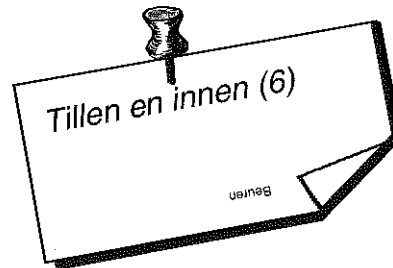
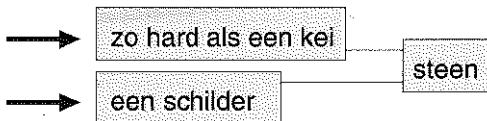
Voorbeeld 3: Een gym-toestel in de kamer (7)



Voorbeeld 4: Bekende wetenschap (6)

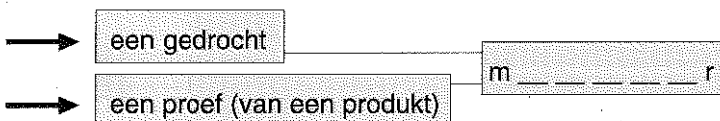


Voorbeeld 5: Keiharde schilder (5)

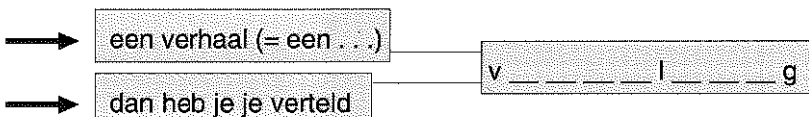


Probeer nu zelf de volgende crypto's op te lossen:

Oefening 1: Gedrocht op proef (7)

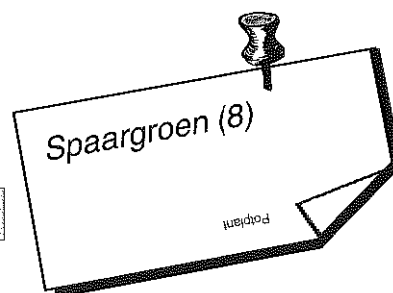


Oefening 2: Verhaal met telfoutje (10)



Oefening 3: Boomgeslacht (4)

- deel van een boom
- een geslacht (een boom)



Oefening 4: Alleen het onderbeen (5)

- alleen
- deel van het onderbeen

Oefening 5: Bloemstengels ontvreemden (6) s

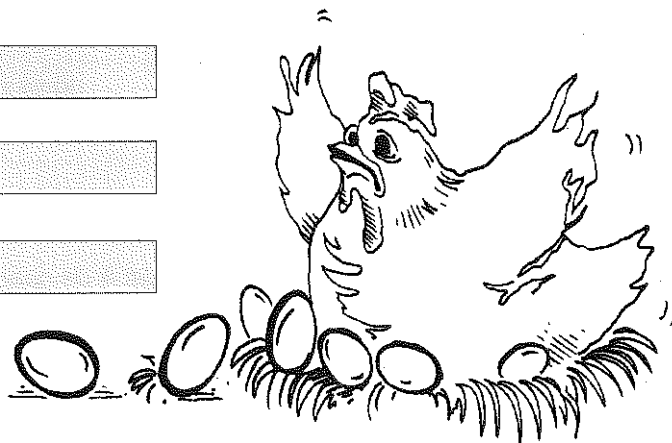
Oefening 6: Slaapplaats in de tuin (3)

Oefening 7: Hollen in kippenverblijven?(6)
(een kippenverblijf = een ren)

Oefening 8: Stoffen volk in Scandinavië (6)

Oefening 9: Staat vermogend (3)

Oefening 10: Schreeuwen en roepen (6) g



Bedenk nu zelf drie cryptogrammen:

1. Cryptische omschrijving:

-
- heet

2. Cryptische omschrijving:

-
- vaart

3. Cryptische omschrijving:

-
-

6 De zesde sleutel: het cijferslot

Wat je moet weten:

In cryptische omschrijvingen wordt soms gebruikt gemaakt van getallen. Dus een soort **cijfercode**. Bijvoorbeeld:

Een getal als letter:

1 = i, één = i
 een beetje = b
 de eerste = a
 de tweede = b
 de vijfde = e
 de laatste = z
 niets = o

Romeinse cijfers:

vijftig = L
 vijf = V
 tien = X
 honderd = C
 vijfhonderd = D

Letters als woorden:

V = vee
 ZZ = zetten
 FF = effen
 KKK = kaas
 T = thee
 U = ge



Enkele voorbeelden:

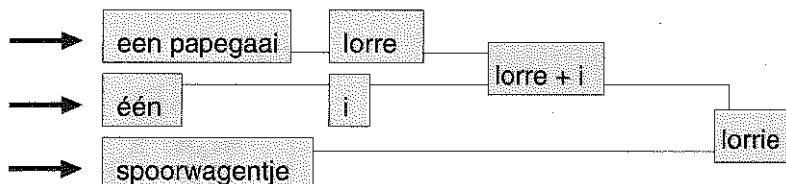
Voorbeeld 1: Tweemaal één (3)

elf

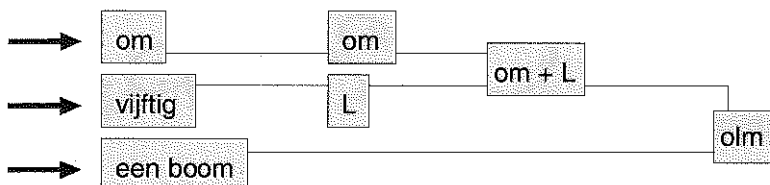
Voorbeeld 2: Zuivel van letters (4)

kaas

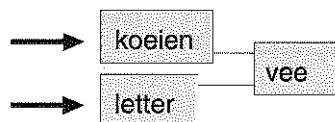
Voorbeeld 3: Eén papegaai op een spoorwagentje (6)



Voorbeeld 4: Wedden om vijftig gulden dat ik de naam van de boom ken (3)



Voorbeeld 5: Koeienletter (3)

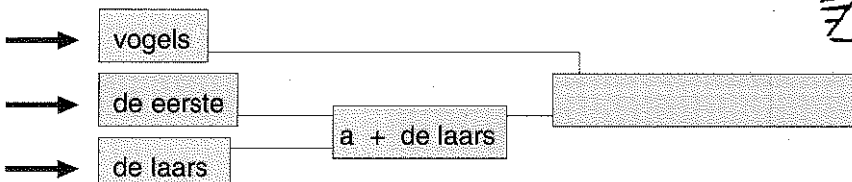


Om te oefenen:

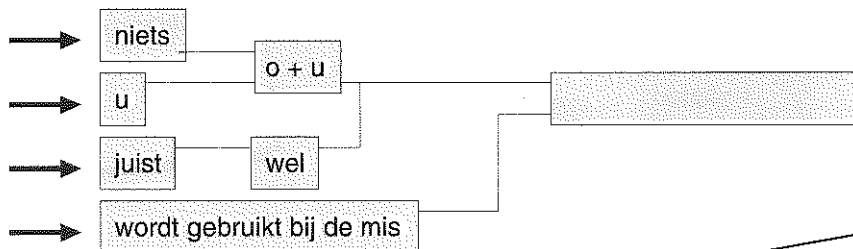
Oefening 1: De helft van elf (3)



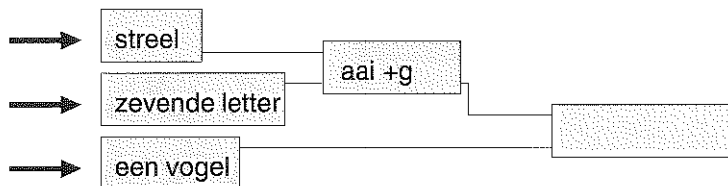
Oefening 2: De vogels lappen de eerste aan hun laars(8)



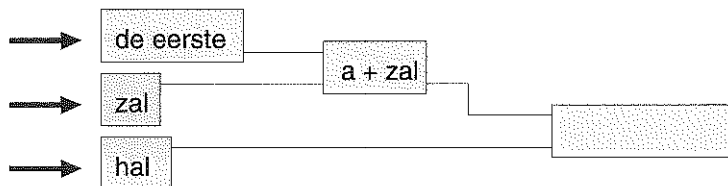
Oefening 3: *Is dat niets voor u, juist bij de mis? (5)*



Oefening 4: *Streel de zevende vogel (4)*

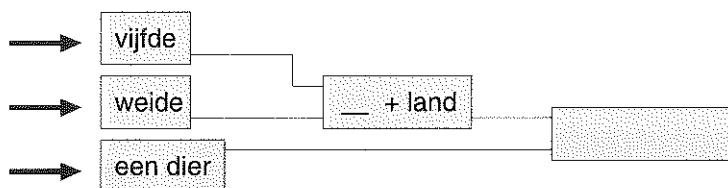


Oefening 5: *De eerste zal in de hal zijn. (4)*

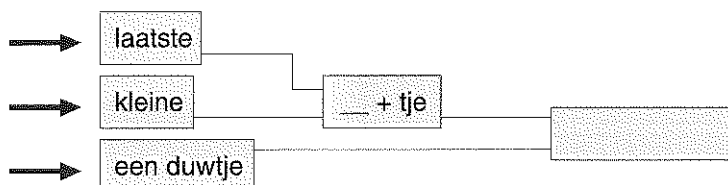


Probeer nu zelf de volgende cryptogrammen op te lossen

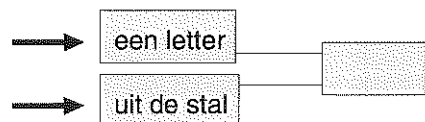
Oefening 1: *Het vijfde dier lag op de weide (5)*



Oefening 2: *Het laatste kleine duwtje (5)*

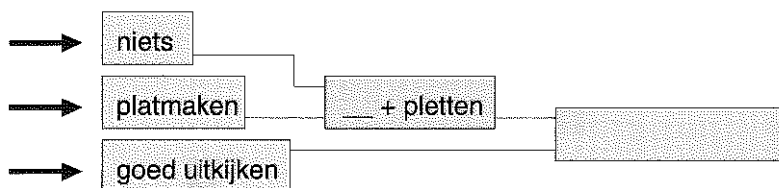


Oefening 3: *Letter uit de stal (3)*

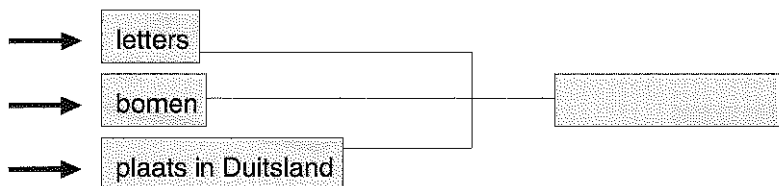


Ga verder op de volgende bladzijde →

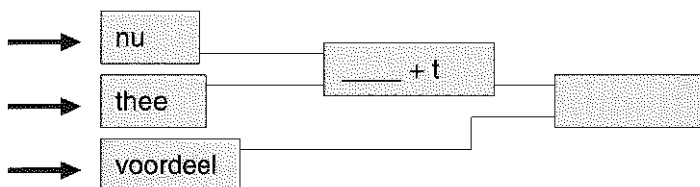
Oefening 4: *Wil men niets platmaken, dan moet men uitkijken (8)*



Oefening 5: *De letterbomen in Duitsland (5)*

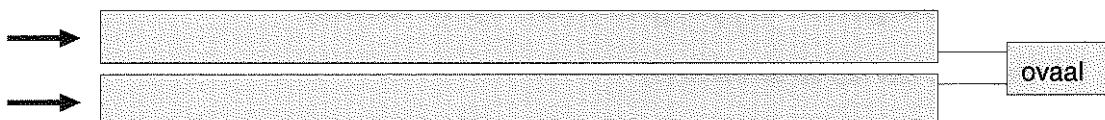


Oefening 6: *Wie nu thee krijgt heeft voordeel (3)*

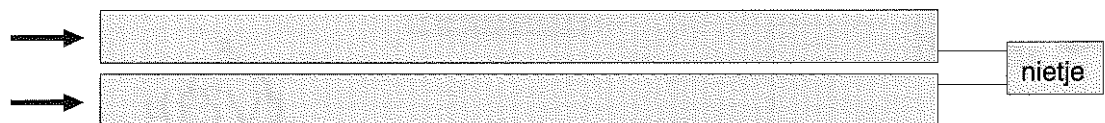


Bedenk nu zelf vier cryptogrammen:

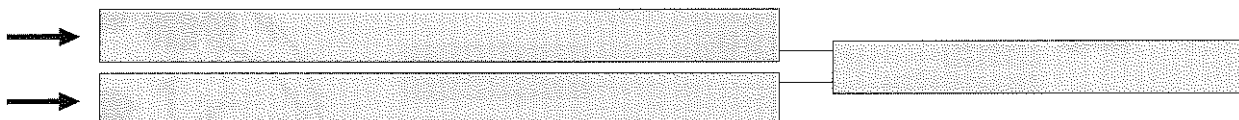
1. Cryptische omschrijving: _____



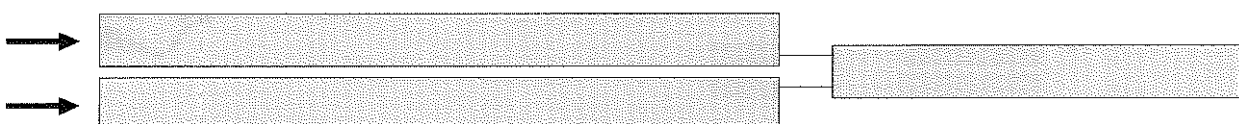
2. Cryptische omschrijving: _____



3. Cryptische omschrijving: _____



4. Cryptische omschrijving: _____



7 De zevende sleutel: spreekwoorden en gezegden

Wat je moet weten:

In veel cryptische omschrijvingen ontdek je delen van spreekwoorden en gezegden. Het sleutelwoord zit dan in het hele spreekwoord of gezegde verborgen.

Enkele voorbeelden:

Voorbeeld 1: Hier kun je omgeleid worden (4)

Oplossing:

tuin

Het spreekwoord / gezegde is immers: Iemand om de tuin leiden.

Voorbeeld 2: Met haar erbij is het alles (4)

Oplossing:

huid

Het spreekwoord / gezegde is immers: Met huid en haar (= helemaal / alles)

Voorbeeld 3: Daarin vindt men de hond na 't eten (3)

Oplossing:

pot

Het spreekwoord / gezegde is immers: Hij vindt de hond in de pot.

Voorbeeld 4: U heeft ze bruin gemaakt (8)

Oplossing:

gebakken

Het spreekwoord / gezegde is immers: Hij bakt ze bruin.

Voorbeeld 5: De schoenmaker houdt zich bij zijn boek (5)



leest



zich bij een boek houden

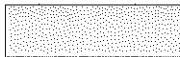
leest

Het spreekwoord / gezegde is immers: Schoenmaker, hou je bij je leest.



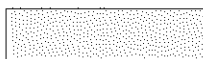
Probeer nu zelf de volgende cryptogrammen op te lossen:

Oefening 1: Als het dier erover is volgen er meer (3)



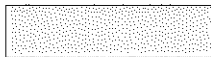
Het spreekwoord / gezegde is immers:
(vul in:) Als er één schaap over

Oefening 2: Zijn neusje is prima (4)



Het spreekwoord / gezegde is: Dat is het neusje van de

Oefening 3: Hij komt er met de hakken over (5)



Het spreekwoord / gezegde is:

Ga verder op de volgende bladzijde



Oefening 4: Na 't verdrongen kalf gaat ie dicht (3)

Het spreekwoord / gezegde is: _____

Oefening 5: De holle geven de meeste herrie (5)

v

Het spreekwoord / gezegde is: Holle _____ klinken het hardst.

Oefening 6: De waterkoker die zwart ziet (5)

Het spreekwoord / gezegde is: _____

Oefening 7: Er zijn vele wegen om er te komen.(4)

Het spreekwoord / gezegde is: _____

Er zit ook een anagram in de omschrijving. Welke ?

Oefening 8: Wie er in bijt is de verliezer (4)

s

Het spreekwoord / gezegde is: Hij moet in het _____ bijten

(Dat spreekwoord / gezegde betekent: Hij zal verliezen.)

Oefening 9: Gaat alleen op als het lukt.(7)

Het spreekwoord / gezegde is: Die _____ gaat niet op

(Dat spreekwoord / gezegde betekent: Het lukt hem niet.)

Oefening 10: Alleen de hoge vangen veel wind.(5)

n

Het spreekwoord / gezegde is: Hoge _____ vangen veel wind.

Begrijp je deze? Maak 'm zo, dan is ie niet meer gevaarlijk

soldaat

(Kijk maar eens in het woordenboek of spreekwoordenboek bij het woord: soldaat)

Bedenk nu zelf drie cryptogrammen:

Hierbij mag je gebruik maken van een woordenboek of een spreekwoordenboek.

1. _____

2. _____

3. _____

kippen

wal

8 De achtste sleutel: doe-wat-er-staat

Wat je moet weten:

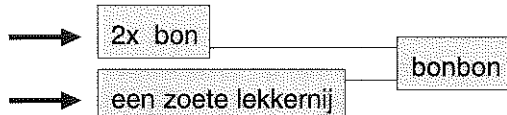
In veel cryptische omschrijvingen probeert men je op het verkeerde been te zetten. Maar, trap er niet in!! Doe wat er staat!

Enkele voorbeelden:

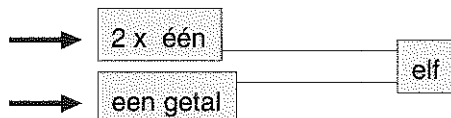
Voorbeeld 1: Vul in wat er staat (10)

waterstaat

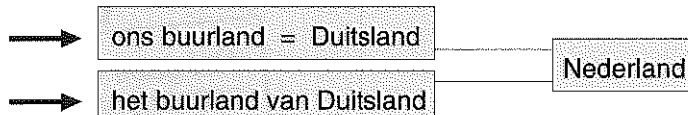
Voorbeeld 2: Tweemaal het aankoopbewijs is een zoete lekkernij (6)



Voorbeeld 3: Tweemaal één (3)



Voorbeeld 4: Buurland van ons buurland (9)



Voorbeeld 5: Schrijf correct (7)

correct

Probeer nu zelf de volgende crypto's op te lossen

Oefening 1: Da's een goed dier (3)

Oefening 2: 't Is verzorgd tot in de ... (7)

p _____

Aanwijzing: Denk aan een gezegde. Denk aan de sleutel van deze les !!

Oefening 3: ZZZZZ

_____ t _____

Oefening 4: Ik werk bij de koningin, zegt hij (6)

_____ k _____

Oefening 5: De tabak gaat er in op (4)

_____ k _____

Bedenk nu zelf drie cryptogrammen:

Hierbij mag je gebruik maken van een woordenboek of een spreekwoordenboek.

1. _____

mis

2. _____

goed

3. _____

9 De negende sleutel: synoniemen en homoniemen

Synoniemen en homoniemen

Moeilijke woorden. We zullen je uitleggen wat ze betekenen:

Synoniemen zijn woorden die je verschillend schrijft maar die (bijna) hetzelfde betekenen.

Bijvoorbeeld: rijk - welgesteld - bemiddeld
land - staat - natie
maken - monteren - produceren
lucht - adem - asem

Homoniemen zijn woorden die je gelijk schrijft maar een verschillende betekenis hebben. Bijvoorbeeld:

landen: *staten, naties* of: *een vliegtuig gaat landen*
licht: *licht van gewicht* of: *licht van kleur*
arm: *niet rijk* of: *deel van je lichaam*



Wat je moet weten:

In cryptische omschrijvingen worden vaak *homoniemen* en *synoniemen* gebruikt. Bij het zoeken naar de verborgen woorden moet je er dus ook altijd op bedacht zijn dat er synoniemen of homoniemen gebruikt kunnen zijn.

Enkele voorbeelden:

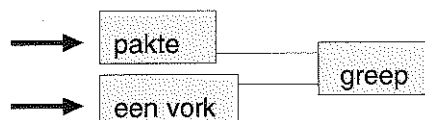
Voorbeeld 1: *Noren binden ze onder (9)*



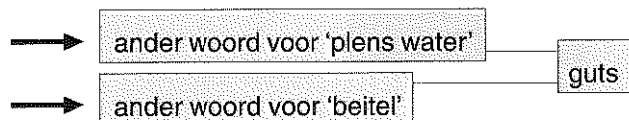
Voorbeeld 2: *Zijn vrucht komt iedere man de keel uit (4)*



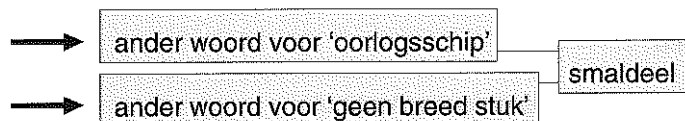
Voorbeeld 3: *Pakte een vork (5)*



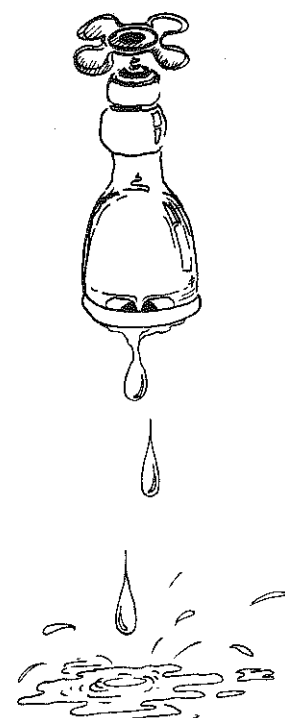
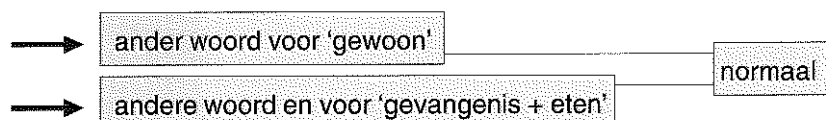
Voorbeeld 4: *Er viel een plens water op de beitel (4)*



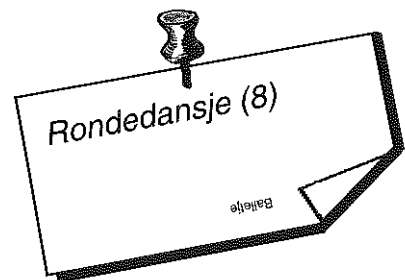
Voorbeeld 5: *Op deze oorlogsschepen is geen breed stuk te vinden (8)*



Voorbeeld 6: *Gewoon gevangeniseten (7)*

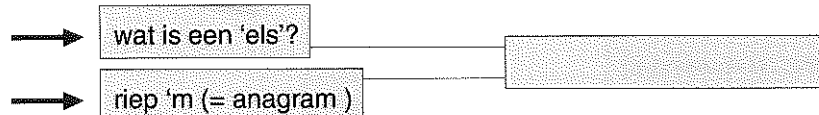


Voorbeeld 7: *Het vervelende meisje broedt er iets uit (4)*



Probeer nu de volgende crypto's zelf op te lossen

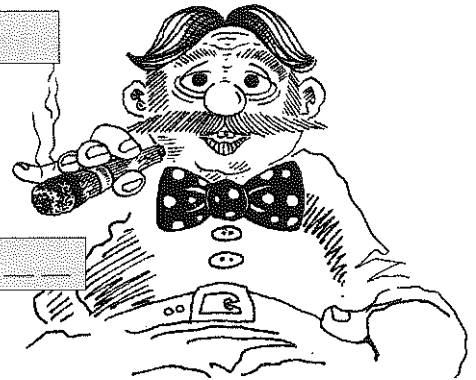
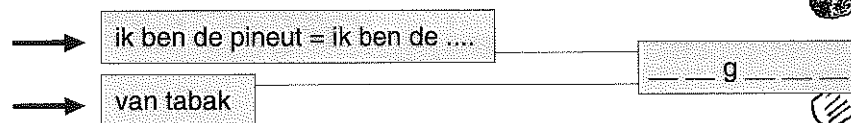
Oefening 1: *Els riep 'm (5)*



Oefening 2: *Kerels die ermee leuren (6)*

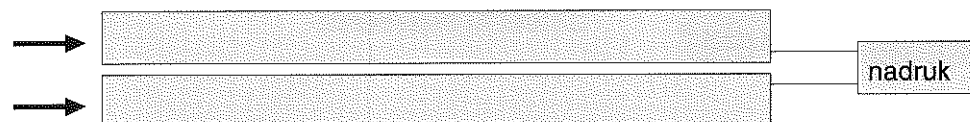


Oefening 3: *Men heeft er tabak van, nu ben ik de pineut (6)*

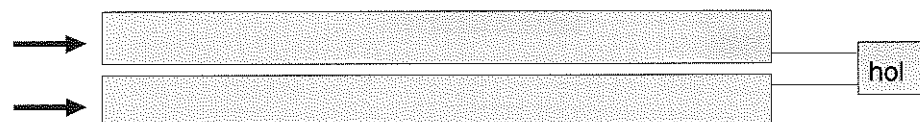


Begrijp je deze? (Vul zelf de lege vakjes in)

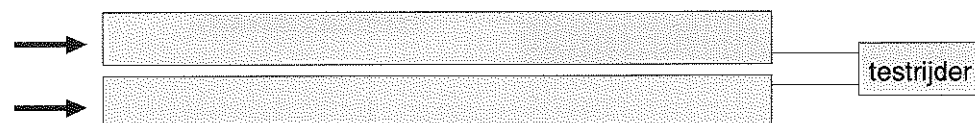
Voorbeeld 1: *Met extra aandacht extra exemplaren (6)*



Voorbeeld 2: *Ongevuld spelonk (3)*



Voorbeeld 3: *De coureur op proef (9)*



Voorbeeld 4: *Nauwkeurig naar later verschuiven (9)*



Ga verder op de volgende bladzijde →

Voorbeeld 5: *Naar onze mening kan het een lel zijn (7)*

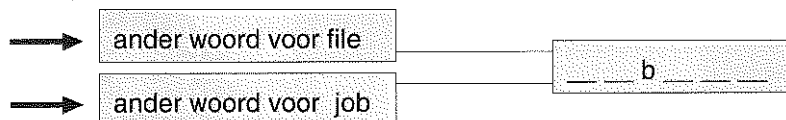


Probeer nu zelf de volgende crypto's op te lossen

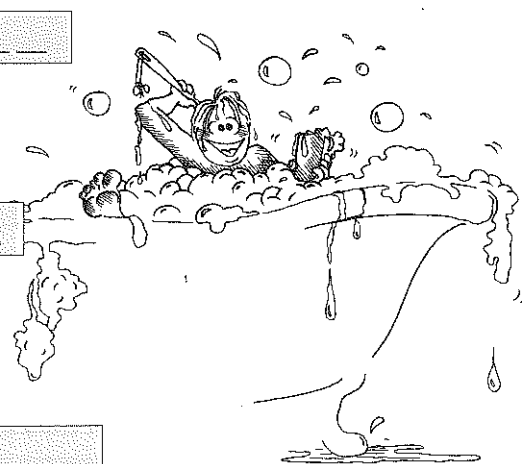
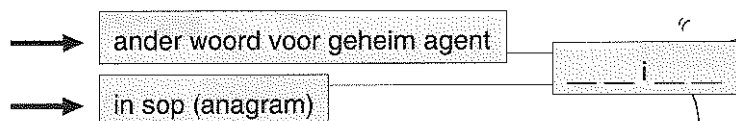
Oefening 1: *De hond in de ruimte (5)*



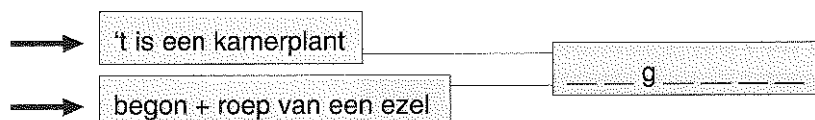
Oefening 2: *Een job in de file (6)*



Oefening 3: *Geheim agent in sop (5)*



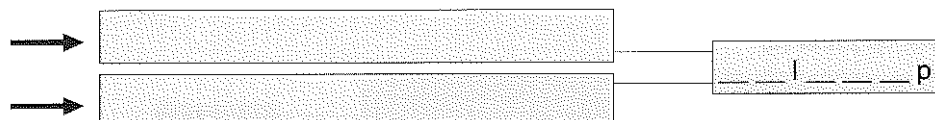
Oefening 4: *Begon de roepende ezel een kamerplant(7)*



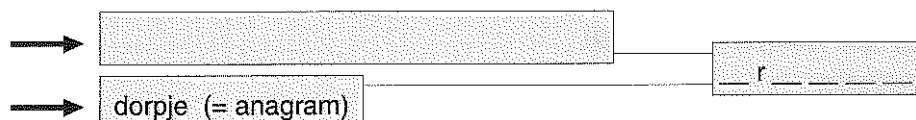
Oefening 5: *Een lief kind is een rijkdom (5)*



Oefening 6: *Ze rollen je omhoog en je gaat erdoor vooruit (7)*



Oefening 7: *Het is een snoeperig dorpje (6)*



Oefening 8: *Zij zien niets voor de ramen (7)*

→

→ ze kunnen voor de ramen zitten

Oefening 9: *En een koninklijke dode (9)*

→ ander woord voor koning

→ een dode



Bedenk nu zelf drie cryptogrammen:

Hierbij mag je gebruik maken van een woordenboek of een spreekwoordenboek

1. Cryptische omschrijving:

→

→

drukwerk

2. Cryptische omschrijving:

→

→

doeltrap

3. Cryptische omschrijving:

→

→

Snap je deze?

- 1 Lof voordat hij gevuld is
- 2 Karpel van hout
- 3 Nors gaf hij de guts terug
- 4 Aan 't eind van 't jaar is het met dit boekje gedaan
- 5 Neemt het stel de raap weer? (4)
- 6 Loop anders naar het uiterste Noorden (4)
- 7 't Racen in binnensteden (6)

eervol

parket

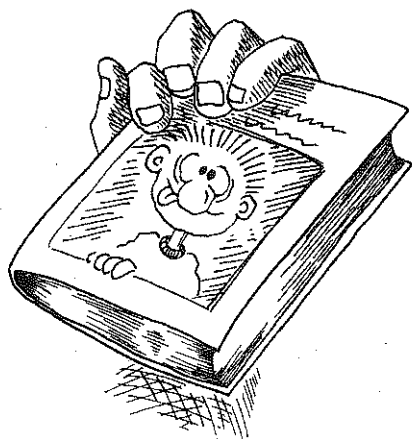
stug

agenda

a

o

a



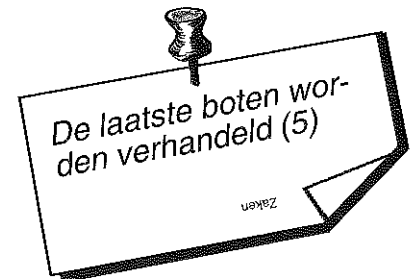
10 De tiende sleutel: combinatiesleutel

Wat je moet weten

Veel cryptische omschrijvingen zijn op te lossen door niet één sleutel te gebruiken, maar bijv. twee of drie sleutels te combineren.

Het verborgen woord zit dus eigenlijk in een soort brandkast, die zich slechts laat openen als je de juiste sleutels hanteert. En niet te vergeten: fantasie en denkwerk combineren

Bijvoorbeeld: een synoniem en een anagram
een anagram en een spreekwoord
'met-niet-zonder-geen' en 'doen wat er staat'
fantasie en logisch denkwerk
enz.



Enkele voorbeelden

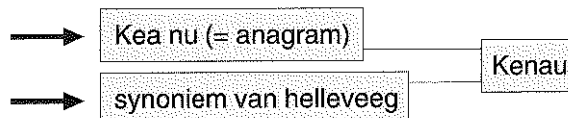
Voorbeeld 1: *Het is weer hetzelfde met die meid (4)*



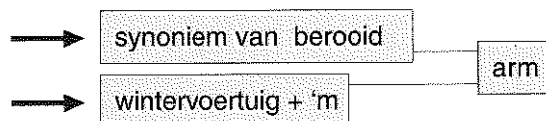
Voorbeeld 2: *Schrijf maar over naar de ronde van Italië (4)*



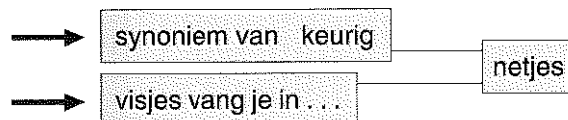
Voorbeeld 3: *Is Kea nu een heleveeg geworden? (5)*



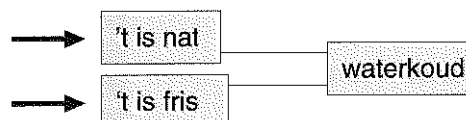
Voorbeeld 4: *Maakt een wintervoertuig 'm berooid? (3)*



Voorbeeld 5: *Hierin vang je keurig kleine visjes (6)*



Voorbeeld 6: *Nat en fris (9)*



Snap je deze? (Verklaar je antwoord)

1. Vermaak met tractatie (9)

→ attractie

→

2. U heeft 'n ton verduisterd en wordt in de kraag gegrepen (5)

→

→

3. De laatste kleine verschuiving (5)

→

→

4. Laat 'n stukje van de truc zien (7)

→

→

5. Geld voor een kan bier (7)

→

→

6. Zo kun je een kip noemen (7)

→

→



Probeer nu zelf de volgende crypto's op te lossen

Oefening 1: Ik leur met drank (6)

→

→

Oefening 2: Zeevogel op strobaal (8)

→

→



Oefening 3: *Ik torpedeer zonder de verslaggever (8)*

→ torpedeer zonder de _____ p _____
 → verslaggever _____

Oefening 4: *Hij rent niet in zijn afdanker naar de schuilplaats (7)*

→ afdanker zonder rent _____ d _____
 → schuilplaats _____



Oefening 5: *Veerkrachtige stelling (3)*

→ veerkrachtig = er zit ... in _____ e _____
 → stelling in een berging _____

Oefening 6: *Een strop voor een dier (3)*

→ een strop (om je hals) _____
 → een dier _____



Oefening 7: *Dien het slot (4)*

→ _____
 → _____

Oefening 8: *Een aantal vissen voor het onderwijs(6)*

→ _____
 → _____

Oefening 9: *Een vis in mijn mond (4)*

→ _____
 → _____

Oefening 10: *Ik eis 'n teken (4)*

→ _____
 → _____



11 Crypto-tips

Je bent nu al een heel eind op weg de titel te verdienen van **junior-cryptogrammer**

Wat heel belangrijk is: oefenen en nog eens oefenen.

En . . . vergeet ook niet dat elke bedenker van cryptogrammen zijn eigen sleutelbos heeft. Ieder heeft een eigen stijl, een eigen manier om de gevraagde woorden in de cryptische omschrijvingen te verbergen.

Nu nog een paar tips:

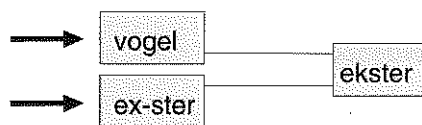
Tip 1:

Soms zijn er woorden die je wel bijna gelijk uitspreekt, maar toch niet gelijk schrijft.

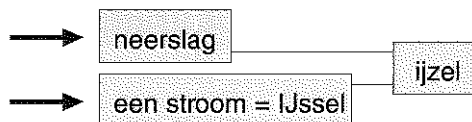
Bijvoorbeeld: *Ijssel* en *ijzel*; *lijden* en *leiden*; *Wad*, *wat* en *Watt*

Als zo'n trucje gebruikt wordt, staat er meestal als aanwijzing in de cryptische omschrijving: horen; luisteren; klinkt als; lijkt; e.d

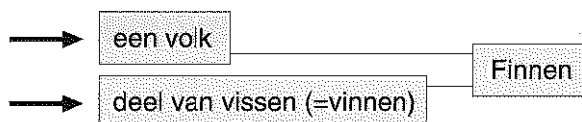
Voorbeeld 1: *Zo te horen is de vogel een vroeger hemellichaam*



Voorbeeld 2: *De koude neerslag hoort te stromen*



Voorbeeld 3: *Het lijkt wel een volks-deel van vissen*



Tip 2:

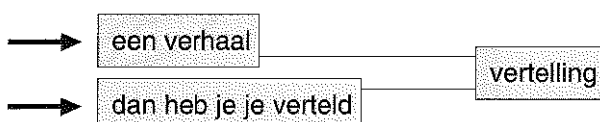
Een bekende vorm van een cryptische omschrijving oplossen, is de zogenaamde **doordenker**.

Achter zo'n omschrijving staat dan meestal een vraagteken.

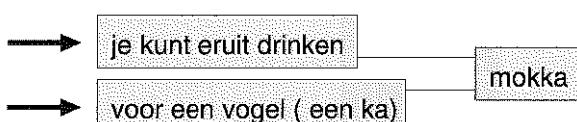
Voorbeeld 1: *Woning van Klaas Vaak ?*



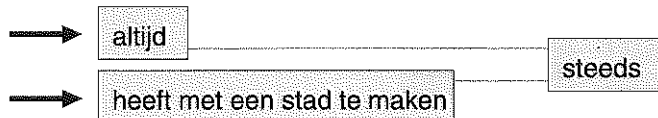
Voorbeeld 2: *Verhaal met een telfoutje ?*



Voorbeeld 3: *Drinkgerei voor een vogel?*



Voorbeeld 4: *Heeft hij altijd met een stad te maken?*



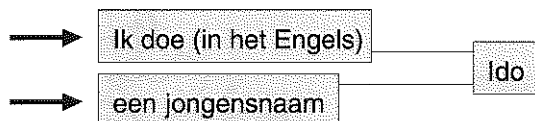
Voorbeeld 5: *Plaats onderdak?*



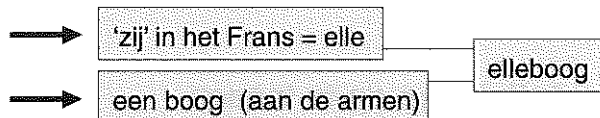
Tip 3:

Soms wordt ook wel gebruikt gemaakt van woorden uit vreemde talen.

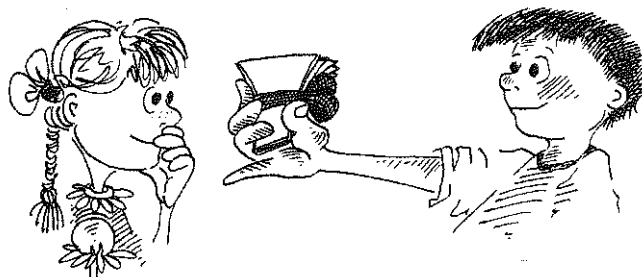
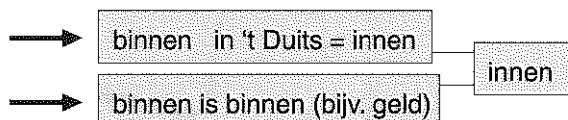
Voorbeeld 1: *Ik doe in het Engels, zegt de jongen . . .*



Voorbeeld 2: *Gaf zij in Parijs een boog aan de armen?*

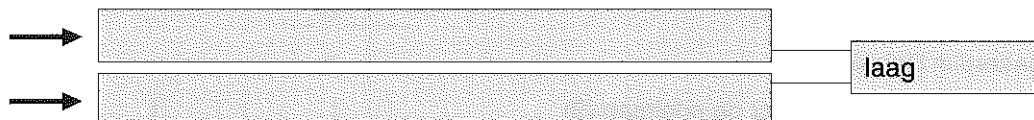


Voorbeeld 3: *Onze oosterburen zeggen: 'Binnen is binnen'*

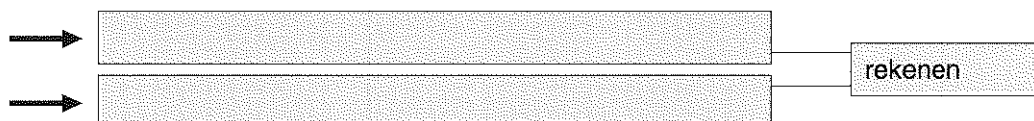


Begrijp je de volgende crypto's? (Verklaar ook je antwoord)

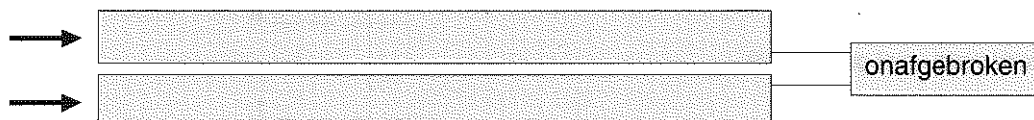
1. *Dat gala is niet hoog (4)*



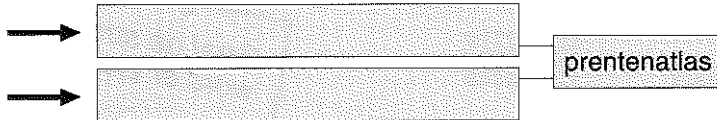
2. *Het schoolvak delen (7)*



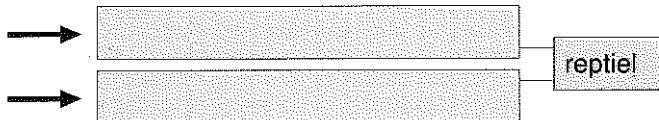
3. *Het is niet doorlopend kapot (12)*



4. Kaartenboek(12)



5. Liet per ongeluk de adder los? (7)

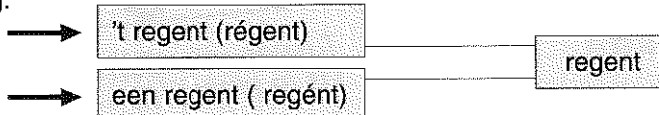


Tip 4:

Soms kun je het verborgen woord vinden door het verleggen van de klemtoon.

Voorbeeld: Als de neerslag valt, wordt de bestuurder nat (6)

Oplossing:



Dat kan ook met woorden als: kántelen - kantélen; légering - legéring; negéren - négeren; vóórnaam - voornáám
vóórkomen - voorkómen.

Probeer nu de volgende cryptische omschrijvingen op te lossen

Oefenserie A:

- 1 In België val ik in een kuil (4)
- 2 Land in beeld (5)
- 3 Tussen de trein (5)
- 4 Vocht van een mispunt (5)
- 5 Dat hij niet gelijk is, is te raden (5)
- 6 Als persoon kan ik 'm Nes aanbevelen. (4)
- 7 De automaat ging zonder vriend rijden (4)
- 8 Rome kan me geen zier schelen (4)
- 9 Hij is pas veranderd in België (3)
- 10 Maak voor dat beroep een kiekje voor de edelman (9)

Hoeveel heb je opgelost in deze serie A?

___ i ___
___ d ___
___ t ___
___ t ___
___ d ___
___ n ___
___ t ___
___ e ___
___ a ___
___ t ___ r ___ f



Oefenserie B:

- 11 Kweekplaats voor geld ? (3)
- 12 Neem de bloembak mee naar het orkest (8)
- 13 Jongenstaal (5)
- 14 Wenst Eli H. verdraaid veel geluk ? (4)
- 15 Deze knecht heeft de sla klaar (5)

___ l ___ t
___ s
___ l
___ f

Als je het gebruik van de sleutels en de combinaties ervan, de tips en het denkwerk goed onder de knie hebt, dan ben je nu zover dat je al heel veel crypto's zelf kunt oplossen. Veel succes bij de volgende crypto's.

Opgave 1:

- 1 Die spreekt nooit eerst (4)
- 2 Gaat 'r langzaam? (5)
- 3 Zijn neusje is het best (4)
- 4 Meer lijk van eigeel (6)
- 5 Landbouwer in de bediening (4)
- 6 Keurig vistuig (3)
- 7 Man van adel in Eelde (5)
- 8 Een ontkenning (3)
- 9 In de berging lag de akst (4)
- 10 Land met veel geld (3)



De norm in het Friese water maakt een reus-achtige indruk (6)

Enorme

___ h ___
 ___ a ___
 ___ l ___
 ___ o ___
 ___ e ___
 ___ t ___
 ___ e ___
 ___ e ___
 ___ s ___
 ___ k ___

Opgave 2:

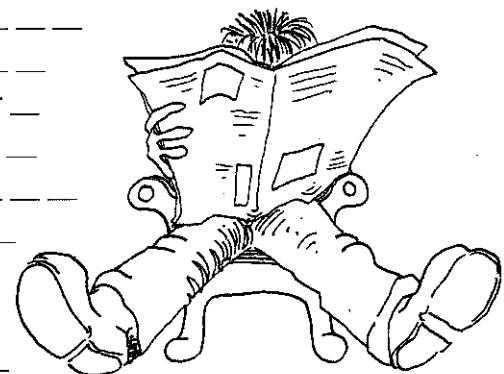
- 1 Ons met waterdamp gaar krijgen (6)
- 2 Heeft moeder 'n tel voor een kledingstuk? (6)
- 3 Deze uitblinker valt wel eens in het heelal (4)
- 4 Noodsein uit Oss. (3)
- 5 Naar mijn mening kan het ook een lel zijn (7)
- 6 Griet en An zijn zo hard als steen (7)
- 7 Het ovaalvormige staatje in het water (6)
- 8 De verdraaide rakker betaalt geen huur (6)
- 9 Vertrek met stof uit de Russische rivier (5)
- 10 Een danspartij in de kou Gooi- en smijtwerk (9)

___ t ___
 ___ a ___
 ___ t ___
 ___ o ___
 ___ o ___
 ___ r ___
 ___ i ___
 ___ r ___
 ___ o ___
 ___ u ___

Opgave 3:

- 1 Schilder nu eens en speel niet zo met dat kwastje (7)
- 2 Zonder geluid word ik met de stilet gestoken (6)
- 3 Sommige wielrenners moeten spieken (6)
- 4 Heel rustig deed ik mal (4)
- 5 Kan uw eega 't vinden in de verdieping? (5)
- 6 Het stel draait een vreemde taal (4)
- 7 De arme krijgt een blij bericht (4)
- 8 Taal die we op reis kunnen spreken (4)
- 9 In de arena is dit er niet af te krijgen (5)
- 10 Blinkt niet uit bij schaken (3)

___ e ___
 s ___
 ___ f ___
 ___ l ___
 e ___
 ___ e ___
 ___ r ___
 i ___
 ___ r ___
 m ___

**Opgave 4:**

- 1 Sla tegen het oordeel (3)
- 2 De klok maakt een draaiing (4)
- 3 Te klein tussen visvrienden (10)
- 4 In Caen krijgt men jeugdpuistjes (4)

___ e ___
 ___ l ___
 ___ d ___ a ___
 ___ n ___

- 5 Mol en os zijn niet vlug (5)
- 6 Zet 'r tevens glas in (7)
- 7 Koning op reis (4)
- 8 Durft u het te proberen daarin te rijden? (5)
- 9 Het tuurt naar het achtereind van het dier (6)
- 10 Dit drinken moet je heet drinken (4)

Opgave 5:

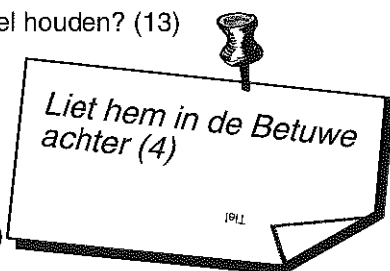
- 1 Zijn kostuum heeft niets om het lijf (4)
- 2 Las 'm niet te breed (4)
- 3 Het hele gezin heeft Mia lief (7)
- 4 Hij wordt als voetveeg gebruikt (7)
- 5 Speelkaart van de nar (5)
- 6 Het is niets voor moeders moeder (3)
- 7 De vrucht geeft voedsel voor Rika (7)
- 8 Is Kaïn te ouderwets? (6)
- 9 De kleurling loopt in de regen (5)
- 10 Kijken met dobbelstenen (4)

Opgave 6:

- 1 De helft is ook moeder (4)
- 2 Ontbreekt er iets bij die Engelsman? (6)
- 3 Daar is de zalm beroemd om (6)
- 4 Onbekende vlieger (3)
- 5 Als wij luid boren, krijgen wij een versiering op de boerderij (9)
- 6 De borstel waar ik 't paard mee kam (6)
- 7 Voor de tiende bent u bij de Denen anders (7)
- 8 O, neven zijn niet deelbaar door twee (6)
- 9 Zo kwam 'k eens in een Friese stad (5)
- 10 Deze soep valt niet in de smaak (4)

Opgave 7:

- 1 Kan Arie tegen Pietje zijn snavel houden? (13)
- 2 Karakterspil?(6)
- 3 De geit heeft een baard (3)
- 4 't Is in orde met die koe (3)
- 5 Een boom in de hand (4)
- 6 Groenlander op een moseik (6)
- 7 Plan op de laatste letter (5)
- 8 Leven in de mist (5)
- 9 In zeven dagen zeer zacht laten worden (5)
- 10 Dat vind 'k rot voor de bewoners (4)



___ o ___
v ___
___ r ___
___ a ___
___ t ___
___ e ___



___ d ___
___ m ___
___ m ___
___ u ___

j ___
___ m ___
___ i ___
___ t ___
___ e ___
___ e ___



___ a ___
___ s ___
___ s ___
___ f ___
___ o ___
___ k ___
___ g ___
___ v ___
___ e ___
___ r ___

___ n ___ e ___ t ___
___ r ___
___ k ___
___ k ___
___ l ___
___ s ___
o ___
n ___
___ k ___
___ o ___

Als pa naar bed gaat is
hij moe (6)



Slaap

Opgave 8:

- 1 't Woonschip terug in een kistje (4)
- 2 Tros van steen (4)
- 3 Joop liet het glad strijken (8)
- 4 Een aantal vissen in het onderwijs(6)
- 5 Van de prijzen, de bloeddruk en de weg omhoog (6)
- 6 Aan de kust blijf je steken (8)
- 7 Van de zeep, de zee en van woede (6)
- 8 Die dans levert ruzie (5)
- 9 Kan 't meisje er eten ? (7)
- 10 Lag ie in 't water? (6)

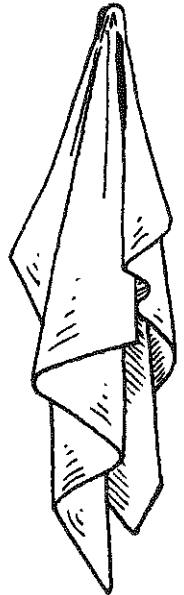


___ r ___
___ t ___
___ l ___ j ___
___ h ___
___ e ___
___ a ___
___ h ___
___ w ___ t ___
___ t ___
___ a ___ i

Opgave 9:

- 1 De prijzen blijven kleven (7)
- 2 Ik ben 't a.s weekend weg (6)
- 3 Extra arbeid voor de imker (6)
- 4 Daar gaan er twaalf in, of gewoon dertien (5)
- 5 Hoewel ik doorgaans in het meel sta (7)
- 6 De vroegere Pers deed het met opzet (6)
- 7 Koninklijke reistitel (4)
- 8 en de rest kan stikke (4)
- 9 Elastisch turnmateriaal (7)
- 10 Een gulden in de top van de boom (4)

___ a ___
___ b ___
___ ij ___
d ___
___ e ___
e ___
___ r ___
___ k ___
___ k ___
___ i ___



Opgave 10:

- 1 Niets voor 't zwijn aan de waterkant (5)
- 2 Wat is die dokter star (4)
- 3 Bij dat plaatjesverhaal gaan de dames uit de kleren (12)
- 4 Liet je per ongeluk de adder los? (7)
- 5 Het vijfde dier lag op de weide (5)
- 6 Alleen in Oslo (4)
- 7 Als 'k over een klontje verf roddel (7)
- 8 Zo te horen komt hij altijd uit de States (6)
- 9 Sar snel (3)
- 10 In de laars is je loon betaald (7)

Bedenk nu zelf drie cryptogrammen:

Hierbij mag je gebruik maken van een woordenboek of een spreekwoordenboek

1. Cryptische omschrijving: _____
2. Cryptische omschrijving: _____
3. Cryptische omschrijving: _____

dichter

melkboer

Antwoorden

biz 2	1 MOE; 2 RING
biz 3	3 TEENJUE; 4 STER; 5 ZOEKLICHT; 6 STRANDEN; 7 RENNERS; 8 BEELD; 9 LANDEN; 10 STROOM
biz 4	1 SNOT; 2 BEZOEK; 3 SALMIJAK; 4 ESKIMO; 5 ADEM; 6 SLAK; 7 BOER; 8 ASTRONAUT; 9 LITER; 10 KOE; 11 FELT; 12 GELUK; 13 OUD; 14 POST; 15 OPERA
biz 7	1 MUNITIE; 2 EEND; 3 DRA; 5 ADAM
biz 8	1 LORD; 2 TRIEST
biz 9	3 BREDA; 4 DENKAMP; 5 NORQ; 6 HOME; 7 DOGE
biz 10	1 MONSTER; 2 VERTELLING
biz 11	3 STAM; 4 ENKEL; 5 STELEN; 6 BED; 7 RENNEN; 8 WARM; 9 RIJK; 10 GILLEN
biz 12	1 EEN; 2 ADELARS;
biz 13	3 OUVEL; 4 GAAL; 5 ZAAL; 1 ELAND; 2 ZETJUE; 3 VEE
biz 14	4 OPLETTEN; 5 ESSSEN; 6 NUT
biz 15	1 DAM Als er één schaap over de dam is, dan volgen er meer. 2 ZALM Dat is het neusje van de zalm 3 SLOOT Hij komt met de hakken over de sloot.
biz 16	4 PUT Als 't kalf verdronken is, dempt men de put. 5 VATEN Holle vallen klinken het hardst. 6 KETEL De pot verwt de keel dat hij zwart ziet. 7 ROME Er gaan vele wegen naar (Rome: OM ER = Rome); 8 STOF Hij moet in het stof blijven. 9 VLEGER Die vlieger gaat niet op. 10 BOMEN Hoge bomen vangen veel wind
biz 17	1 RIEM; 2 PUNTJES; 3 ZETTEN; 4 WERKBIJ; 5 ROOK
biz 19	Voorbeelden: voorb 1 met extra aandacht meer exemplaren voorb 3 proef = test courageur = rijder voorb 4 nauwkeurig afstellen voorb 5 een mening lei = deel van het oor 1 PLUTO; 2 RUBAAN; 3 SPION; 4 BEGONIA; 5 SCHAT; 6 ROLTRAP; 7 DROJUE; 8 BLINDEN; 9 VORSTELUK; snap je deze: 5 PAAR; 6 POOL; 7 CENTRA Snap je deze: nr 1 vermaak tractatie nr 3 de kleine laatste = z'he nr 4 'n stukje = anagram truc nr 6 kip in een ren kan bier (anagram) 1 LIKEUR; 2 ALBATROS; 3 REPORTER; 4 AFDAK; 5 REK; 6 DAS; 7 EIND; 8 ADEM; 9 TONG; 10 SEIN; 11 OKJE; 12 GRIETJUE; snap je deze: 6 DOMOREN; 7 BIJNA; 8 GIST; 9 PESETA 1 GALA (ANAGRAM) / NIET HOOQ; 2 SCHOOLVAK / DELEN; 3 NIET KAPOT / DOORLOPEND 4 KAARTEN KAARTENBOEK; 5 LIET PER (ANAGRAM) ADDER 1 LUK; 2 INDIA; 3 INTER; 4 ETTER; 5 ANDER; 6 MENS; 7 AUTO; 8 MOER; 9 SPA; 10 FOTOGRAAF 11 KAS; 12 VIOOLKIST; 13 FRANS; 14 HEIL; 15 SLAUF; 16 GAL; 17 HENGST; 18 MIKADO; 19 ZAAD; 20 OPGAVE 21 AANRECHT; 22 KOPSHOND; 23 AARDBE; 24 KIES; 25 KRAFT; 26 EKSTER; 27 PODIUM; 28 PAPIRIKA; 29 DINSDAG; 30 NIEUWSBLAD serie C opg. 1 ECHO; 2 TRAG; 3 ZALM; 4 DOOIER; 5 OBER; 6 NET; 7 EDELE; 8 NEE; 9 KAST; 10 RIJK 1 STOMEN; 2 MANTEL; 3 STER; 4 SOS; 5 OORDEEL; 6 GRANIET; 7 EILAND; 8 KRAKER; 9 WOLGA; 10 SNEEUWBAL opg. 3 PENSEEL; 2 STILTE; 3 AFZIE; 4 KALM; 5 ETAGE; 6 LETS; 7 MARE; 8 IERS; 9 ERAAN; 10 MAT; opg. 4 5 SLOOM; 6 VENSTER; 7 SIRE; 8 WAGEN; 9 STAART; 10 THEE opg. 5 1 ADAM; 2 SMAL; 3 FAMILIE; 4 DEUMAT; 5 JOKER; 6 OMA; 7 PAPIRIKA; 8 ANTIEK; 9 NEGER; 10 OGEN opg. 6 1 MAMA; 2 MISTER; 3 NEUSJUE; 4 UFO; 5 UULENBOD; 6 ROSKAM; 7 NEGENDE; 8 ONEVEN; 9 SNEEK; 10 SNERT opg. 7 1 KANARIEPIETJUE; 2 AARDAS; 3 SIK; 4 OKJE; 5 PALM; 6 ESKIMO; 7 OPZET; 8 NEVEL; 9 WEKEN; 10 KROT opg. 8 1 KRAAT; 2 ROTS; 3 PLOOITJUE; 4 SCHOOL; 5 STIJGEN; 6 STRANDEN; 7 SCHUIM; 8 TWIST; 9 KANTINE; 10 GALEI opg. 9 1 PLAKKEN; 2 ABSENT; 3 BIJWERK; 4 DOZIJN; 5 MEESTAL; 6 EXPRES; 7 SIRE; 8 IKKE; 9 REKSTOK; 10 PIEK opg. 10 1 OEVER; 2 AHTS; 3 STRIPVERHAAL; 4 REPTIEL; 5 ELAND; 6 SOLO; 7 KLODDER; 8 STEEDS; 9 PAS; 10 SALARIS